

Aan:

Andy Palmen (Greenpeace Nederland)
Annie van der Pas (Stichting de Natuur & Milieufederaties)
Donald Pols (Milieudefensie)
Marjolein Demmers (Natuur & Milieu)
Kirsten Schuijt (Wereld Natuur Fonds)

Plaats & datum Den Haag, 12 juli 2021

Ons kenmerk 2020.020.014

Betreft Reactie Energie-Nederland op brief "Natuur- en Milieuorganisaties stappen uit het Convenant Duurzaamheid Biomassa"

Geachte dames en heren,

Op 7 juli 2021 stuurde u een brief aan de energiebedrijven die partij zijn bij het Convenant Duurzaamheid Biomassa. Namens de energiebedrijven en Energie-Nederland reageer ik op deze brief. ¹

Met uw brief brengen de milieuorganisaties de energiebedrijven op de hoogte van een rapport van SOMO over biomassa uit Estland. Dit rapport blijkt te zijn opgesteld in opdracht van de milieuorganisaties en is tegelijk met de verzending van uw brief naar buiten gebracht op websites en in de media. Uit het rapport zouden volgens de milieuorganisaties misstanden blijken in het bosbeheer in Estland. In de brief deelt u daarnaast mee dat de milieuorganisaties niet bereid zijn om tijd vrij te maken voor het Convenant en daar "uitstappen".

De energiebedrijven zijn verbaasd over het zonder enig overleg en zelfs zonder enige kennisgeving vooraf publiceren van dit rapport en zijn ook verbaasd over uw brief. De energiebedrijven begrijpen ook niet waarom de milieuorganisaties niet bereid zijn tijd vrij te maken voor het Convenant waarmee zij zelf hebben ingestemd en daar nu zelfs willen "uitstappen". De energiebedrijven lichten nu eerst toe dat zij de gemaakte afspraken over toetsing en borging van de duurzaamheid van biomassa steeds zijn nagekomen. In deze brief licht ik ook toe hoe de energiebedrijven willen omgaan met het SOMO-rapport, dat zij zullen bestuderen, en met de zorgen van de milieuorganisaties, die de energiebedrijven serieus nemen.

Afspraken over toetsing en borging van duurzaamheid biomassa

In het "Energieakkoord voor duurzame groei" van 2013 is onder meer afgesproken (art. 4.2.3 van het akkoord) dat oude kolencentrales zouden worden gesloten en dat de over-

¹ In uw brief vermeldt u Uniper Benelux B.V. Dit moet zijn: Uniper Benelux Holding N.V.

heid het gebruik van biomassa (tot 25 PJ) met subsidie zou stimuleren. Daarbij zou die biomassa aan strenge duurzaamheidseisen moeten voldoen. In overleg tussen rijksoverheid, energiebedrijven en milieuorganisaties zou dit vorm worden gegeven. Zowel de energiebedrijven als de milieuorganisaties waren partij bij het Energieakkoord.

Dit overleg heeft ook plaatsgevonden en heeft geleid tot afspraken die zijn vastgelegd in het “Convenant Duurzaamheid Biomassa” dat in april 2015 tot stand is gekomen. In dat Convenant zijn de duurzaamheidseisen waaraan de biomassa moet voldoen gedetailleerd vastgelegd. Het gaat daarbij om de strengste duurzaamheidseisen ter wereld. Verder zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de energiebedrijven zouden kunnen aantonen dat de door hen gebruikte biomassa aan die strenge duurzaamheidseisen voldoet.

Het grootste deel van de duurzaamheidseisen is opgenomen in de subsidievoorwaarden van de SDE+-subsidieregeling. Dat de door de energiebedrijven gebruikte biomassa aan de duurzaamheidseisen voldoet wordt door onafhankelijke (geaccrediteerde) deskundigen vastgesteld en aangetoond door middel van certificaten en verificatieverklaringen. De energiebedrijven leggen hierover jaarlijks verantwoording af aan de Minister van Economische Zaken (RVO) middels een conformiteitsjaarverklaring. De energiebedrijven lichten daarmee toe welke biomassa zij in het voorgaande kalenderjaar hebben gebruikt en leggen de certificaten en verificatieverklaringen over waaruit blijkt dat deze biomassa aan de duurzaamheidseisen voldoet. De energiebedrijven kunnen daarbij alleen gebruik maken van certificaten van certificeringsschema’s die door de Minister zijn goedgekeurd, omdat deze schema’s de duurzaamheidseisen afdekken en ook voldoende waarborgen geven dat aan die duurzaamheidseisen daadwerkelijk is voldaan. De energiebedrijven kunnen verder alleen gebruik maken van verificatieverklaring van onafhankelijke deskundigen – conformiteitsbeoordelingsinstanties (CBI’s) – die geaccrediteerd zijn en bovendien uitdrukkelijk zijn erkend door de Minister in het kader van de SDE+-regeling. Deze CBI’s staan onder toezicht van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa).

Op grond van het Convenant rapporteert daarnaast ook elk jaar een onafhankelijke partij over de biomassa die de energiebedrijven in het voorgaande kalenderjaar hebben gebruikt en de wijze waarop de energiebedrijven hebben aangetoond dat deze biomassa aan de duurzaamheidseisen voldoet (art. 6 e.v. Convenant), inclusief de zogeheten bovenwettelijke duurzaamheidseisen die geen onderdeel uitmaken van de SDE+-regeling maar wel van het Convenant. Deze onafhankelijke derde wordt elk jaar door de energiebedrijven en de milieuorganisaties gezamenlijk aangewezen. In de afgelopen jaren was dit het gezaghebbende bureau CE Delft.

Kortom: wij als energiebedrijven hebben met de milieuorganisaties afspraken gemaakt over het gebruik van biomassa, waarbij is afgesproken aan welke duurzaamheidseisen deze moet voldoen en op welke wijze dat door de energiebedrijven zal worden aange-

toond. Daarbij zijn verschillende waarborgen ingebouwd om te verzekeren dat de gebruikte biomassa ook daadwerkelijk aan alle duurzaamheidseisen voldoet. Aan die afspraken hebben de energiebedrijven zich gehouden, zoals recentelijk ook nog is vastgesteld door de op grond van het Convenant ingestelde geschillencommissie, in haar advies van 1 oktober 2020.

Milieuorganisaties zijn verplicht de gemaakte afspraken te goeder trouw uit te voeren

De energiebedrijven mogen van hun kant verwachten dat ook de milieuorganisaties zich houden aan de afspraken in het Energieakkoord en het Convenant en daar te goeder trouw uitvoering aan geven. Dit is door de geschillencommissie in haar genoemde advies ook benadrukt (zie p. 6 van haar advies):

“Alvorens toe te komen aan de geschilpunten 2 en 3 merkt de commissie nog het volgende op. Het Energieakkoord uit 2013, dat ten grondslag ligt aan het Convenant, heeft onder meer ten doel het “stimuleren van biomassa in kolencentrales”. Het Convenant heeft, mede gelet op de considerans, dezelfde hoofddoelstelling, maar verbindt die met duurzaamheidsvereisten. Een uitvoering te goeder trouw van het Convenant moet die dubbeldoelstelling dienen. Dat betekent dat van de milieuorganisaties, ondanks de fundamenteel verschillende visies op de bijstook van biomassa in kolencentrales, verwacht mag worden dat zij het Convenant zodanig uitvoeren, dat de stimulering van de inzet van biomassa gerealiseerd wordt, terwijl van de energiebedrijven verwacht mag worden dat zij de duurzaamheidsdoelstellingen in de praktijk door middel van certificatie en verificatie waarmaken.”

Aan deze verplichting voldoen de milieuorganisaties niet. Zo weigeren zij mee te werken aan de vaststelling van een toetsingsprotocol aan de hand waarvan certificeringsschema's voor de bovenwettelijke duurzaamheidseisen kunnen worden getoetst. Daarmee wordt in feite de goedkeuring van deze schema's geblokkeerd. Die houding van de milieuorganisaties heeft ertoe geleid dat de geschillencommissie in haar advies het redelijk heeft geoordeeld dat de energiebedrijven gebruik maken van door de overheid goedgekeurde certificeringsschema's (zie p. 7 van het advies).

Verwijten milieuorganisaties zijn niet terecht

Uit het voorgaande volgt al dat de verwijten die u in uw brief aan de energiebedrijven maakt, niet terecht zijn. Het is om te beginnen onjuist dat u de energiebedrijven verwijt dat zij *“per saldo (...) nog nooit biomassa [hebben] gebruikt die voorzien is van certificaten die bewijzen dat de biomassa voldoet aan de door ons in goed overleg afgesproken duurzaamheidsvereisten”*. De geschillencommissie heeft als gezegd vastgesteld dat de wijze waarop de energiebedrijven de duurzaamheid van de gebruikte biomassa hebben aangetoond, voldoende is.

Onjuist en ook misplaatst is verder het verwijt in uw brief dat *“zelfs de procedurele afspraken die benodigd waren voor het vaststellen welke certificaten wel en welke niet als*

duurzame biomassa mochten worden gebruikt, (...) nooit tot stand gekomen [zijn]". Dat is een misplaatst verwijt, omdat die afspraken over het toetsingsprotocol voor de bovenwettelijke duurzaamheidseisen nu juist niet tot stand zijn gekomen omdat de milieuorganisaties tot nog toe alle voorstellen voor zo'n protocol van de energiebedrijven hebben afgewezen. De milieuorganisaties wilden een apart gremium instellen waarin zij in feite een beslissende stem zouden hebben, die de beslissingen van een onafhankelijke deskundige commissie over de goedkeuring van schema's feitelijk kon blokkeren. Dat heeft de geschillencommissie als onredelijk bestempeld (zie p. 9 en 10 van het advies).

Op uitnodigingen van de energiebedrijven om na het advies van de geschillencommissie van 1 oktober 2020 het overleg over de vaststelling van een toetsingsprotocol en de nodige procedurele afspraken te hervatten, zijn de milieuorganisaties nooit ingegaan.

Verder maken de milieuorganisaties in hun brief de energiebedrijven – ook weer ten onrechte – het verwijt dat zij nagelaten hebben de milieuorganisaties tijdig te informeren dat niet werd voldaan aan het zogenoemde ingroeipad. Daarbij suggereren de milieuorganisaties ook nog – wederom ten onrechte – dat de energiebedrijven door niet aan dat ingroeipad te voldoen in strijd met het Convenant hebben gehandeld. In het Convenant (art. 7) is voorzien op welke wijze de milieuorganisaties over de stand van zaken met betrekking tot het ingroeipad worden geïnformeerd. De daarover in het Convenant gemaakte afspraken zijn door de energiebedrijven nagekomen. Verder zijn de overeengekomen ingroeipaden nadrukkelijk inspanningsverplichtingen voor de energiebedrijven en is door CE Delft als door de energiebedrijven en de milieuorganisaties aangewezen onafhankelijke deskundige, vastgesteld dat aan die inspanningsverplichtingen is voldaan. Eerder had de geschillencommissie dat overigens in haar meergenoemde advies (zie p. 4 en 5 daarvan) al gedaan voor het jaar 2019.

SOMO-rapport over biomassa uit Estland

Met uw brief brengen de milieuorganisaties de energiebedrijven op de hoogte van het SOMO-rapport. In het rapport van SOMO dat in opdracht van de milieuorganisaties is opgesteld en tegelijkertijd met uw brief is gepubliceerd, wordt melding gemaakt van misstanden in het bosbeheer in Estland. Het rapport heeft als titel "*Wood pellet damage*" en als – suggestieve – ondertitel "*How Dutch government subsidies for Estonian biomass aggravate the biodiversity and climate crisis*". Die ondertitel is suggestief, omdat SOMO *niet* heeft vastgesteld dat sprake is van misstanden met betrekking tot biomassa die naar Nederland is geëxporteerd. Dat kan ook niet omdat, zoals gezegd, steeds door onafhankelijke deskundigen is vastgesteld dat deze aan alle duurzaamheidseisen voldoet. De energiebedrijven hebben ook geen enkele aanwijzing dat dit systeem van toetsing en borging – door, zoals eerder in deze brief toegelicht, én de overheid in het kader van de SDE+-regeling én de onafhankelijk rapporteur in het kader van het Convenant – niet goed zou werken. Tot nog toe is ook geen enkele misstand vastgesteld.

De energiebedrijven nemen de zorgen van de milieuorganisaties echter serieus. De energiebedrijven hebben er geen enkel belang bij dat er discussie zou kunnen bestaan over de vraag of de biomassa die zij gebruiken aan de duurzaamheidseisen voldoet. Dat is ook de reden waarom de energiebedrijven daarover met de milieuorganisaties afspraken hebben gemaakt in het Convenant en die afspraken steeds zo goed mogelijk uitvoeren, in nauw overleg met de milieuorganisaties. De energiebedrijven zullen het SOMO-rapport daarom nog grondig bestuderen.

Bij eerste lezing van het rapport viel al wel op dat een van de hoofdproblemen volgens het rapport zou zijn, dat de FSC-standaard het Nederlandse duurzaamheidscriterium over zogenoemde "*drained peatlands*" niet goed afdekt. Op die 'misstand' kunnen de energiebedrijven meteen al reageren. Dat is geen misstand. Het is al eerder geconstateerd en juist de reden dat de Nederlandse overheid het FSC-certificeringsschema niet erkend heeft voor dat criterium. De energiebedrijven moeten dus ook bij hout afkomstig uit FSC-bos aanvullend bewijs leveren dat het niet van *drained peatland* komt.

Dit is overigens meteen een voorbeeld dat het systeem van toetsing en borging wérkt. Immers ook de milieuorganisaties zijn er bij het opstellen van het Convenant vanuit gegaan dat het FSC-certificeringsschema alle duurzaamheidseisen afdekt. Nadat bleek dat dit op het genoemde punt van de *peatlands* niet het geval was, is daarvoor een oplossing gevonden door op dit punt aanvullend bewijs te verlangen. Dit voorbeeld laat daarmee ook meteen zien dat de Nederlandse duurzaamheidseisen voor biomassa nog verder gaan dan de eisen van het FSC-certificeringsschema, een bekende en veel gebruikte duurzaamheidsstandaard voor alle niet-energietoepassingen (denk aan hout dat wordt gebruikt voor tuinmeubelen, papier of speelgoed).

Als gezegd zullen de energiebedrijven het SOMO-rapport evenwel grondig bestuderen. Zij zullen daarbij ook de reactie betrekken die Graanul, producent van biomassa in Estland, op haar website heeft gepubliceerd.² Dit is een uitvoerige en met feiten onderbouwde reactie waarin Graanul elk van de door SOMO geconstateerde problemen weerlegt. De conclusie van Graanul is dat de constatering in het SOMO-rapport de conclusie die daaraan wordt verbonden niet kunnen dragen. Na bestudering van het SOMO-rapport en de reactie van Graanul treden de energiebedrijven graag in overleg met de milieuorganisaties hoe verder te gaan en, als er daadwerkelijk sprake zou zijn van misstanden, met welke maatregelen deze dan zouden kunnen worden aangepakt.

Tot slot

Met een goede uitvoering van het Convenant is een groot maatschappelijk belang gemoeid. Met het Convenant wordt immers bewerkstelligd dat voor de biomassa die in Nederlandse elektriciteitscentrales wordt gebruikt de strengste duurzaamheidseisen ter

² Zie <https://graanulinvest.com/news/no-actual-violations-were-found-in-somo-report/>.

wereld gelden. Aan die duurzaamheidseisen hebben zowel de energiebedrijven als de milieuorganisaties zich in het Convenant gecommitteerd.

Wij stellen vast dat de energiebedrijven steeds aan hun verplichtingen uit het Convenant hebben voldaan, zoals hiervoor toegelicht. Ook voor de milieuorganisaties vloeien verplichtingen voort uit het Convenant. Zoals de geschillencommissie in haar meergenoemde advies heeft benadrukt, mag van de milieuorganisaties worden verwacht dat zij het Convenant zodanig uitvoeren, dat de stimulering van de inzet van biomassa gerealiseerd wordt. Door, zoals u in uw brief vermeldt, *“geen tijd meer vrij te maken voor het Convenant”* handelen de milieuorganisaties in strijd daarmee. Ook kunnen zij zich niet eenzijdig aan hun verplichtingen onttrekken door, zoals zij zich tegenover de pers hebben uitgelaten en u ook in uw brief schrijft, *“uit het Convenant te stappen”*.

De milieuorganisaties handelen ook in strijd met hun verplichtingen uit het Convenant door, zonder ook maar enig vooroverleg met de energiebedrijven, het SOMO-rapport te publiceren en daarbij publieke uitlatingen te doen over *“misstanden”* met de suggestie dat de energiebedrijven biomassa hebben gebruikt die niet aan de duurzaamheidseisen voldoen. Als er aanwijzingen van misstanden zijn, had het op de weg van de milieuorganisaties gelegen – en waren zij daartoe op grond van het Convenant ook gehouden – daarover in overleg met de energiebedrijven te treden. Daarbij zouden die aanwijzingen kunnen worden onderzocht en zo nodig afspraken gemaakt kunnen worden over te nemen maatregelen.

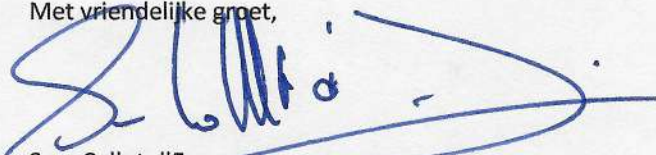
De energiebedrijven zullen als gezegd het SOMO-rapport nader bestuderen. Mochten daarbij zaken naar voren komen die verbetering behoeven, dan zullen de energiebedrijven zich daarvoor uiteraard inzetten. Dat willen zij dan doen, in overleg met u, met de milieuorganisaties.

Verzoek aan de milieuorganisaties

De milieuorganisaties kunnen zich niet eenzijdig aan hun verplichtingen uit het Convenant onttrekken. Van een *“uitstappen”* uit het Convenant kan geen sprake zijn. De afspraken in het Convenant zijn gemaakt voor biomassa die door de overheid wordt gesubsidieerd. Dat betekent dat het Convenant zijn gelding en kracht blijft behouden tot het einde van de duur van de subsidiebeschikkingen die de overheid heeft afgegeven (zie art. 16 lid 2 van het Convenant). De milieuorganisaties zijn verplicht het Convenant te goeder trouw uit te voeren en te blijven uitvoeren. Voor zover de milieuorganisaties met de opmerking dat zij *“uitstappen”* uit het Convenant zouden willen zeggen dat zij het Convenant opzeggen of dat eenzijdig willen beëindigen, is zo'n opzegging of beëindiging daarom niet rechtsgeldig. De energiebedrijven stemmen daarmee ook niet in. De energiebedrijven vertrouwen erop dat ook voor de milieuorganisaties geldt: afspraak is afspraak.

Namens de energiebedrijven en Energie-Nederland verzoek ik u daarom aan mij te bevestigen dat de milieuorganisaties de gemaakte afspraken zullen blijven nakomen. Een afschrift van deze brief stuur ik aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (de heer Sandor Gaastra), aan de Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat, aan de SER (de heer Ed Nijpels) en aan VNO-NCW (mevrouw Ingrid Thijssen).

Met vriendelijke groet,

Sam Collot d'Escury,
Directeur Energie-Nederland